

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvo Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljave je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtak pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 40.— Din, za naročnike v inozemstvu 60.— Din letno. Posamezna številka po 1.— Din.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpisne službe je plačati po 1 Din za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne šte 25 Din.

Telefon uredništva
štev. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat 1 Din. Inzeratni davek posebej. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništva UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6./I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklamacije so proste poštne.

Vzpored zborovanja III. pokraj. skupščine UJU poverjeništvo Ljubljana.

V smislu čl. 19. Pravil UJU in § 15. Poslovnika UJU poverj. Ljubljana sklicuje se III. pokrajinska skupščina UJU pover. Ljubljana na 7. in 8. dan meseca julija 1923

v Ptuj.

DNE 7. JULIJA:

I. Ob polu 11. uri dopoldan seja širjega sosveta z odseki v risalnici Mladike.

Dnevni red:

1. Izročitev došlih predlogov, resolucij in nasvetov odsekom.
2. Volitev strokovnega tajnika, urednika stanovsko-polit. glasila, upravnika rezervnega sklada, knjižničarja centralne knjižnice in stalnih članov odsekov za prihodnjo poslovno dobo 3 let po § 28. a) in d) ter § 21. d) poslovnika, in čl. 24. pravil UJU.
3. Dopolnitev odsekov po § 21. e) poslovnika.
4. Skupno posvetovanje širjega sosveta z odseki.
- II. Seja odsekov se začne takoj po seji širjega sosveta in se nadaljuje ob pol 14. uri v prostorih Mladike.
- III. Ob pol 17. uri točno se prične v Društvenem domu

Zborovanje delegacije:

1. Otvoritev in overovljenje delegatov.
2. Poročilo poverjenikovo.
Poroča poverjenik tov. Luka Jelenc.
3. Poročilo tajnikovo.
Poroča strokovni tajnik tov. Rudolf Dostal.
4. Poročilo blagajnikovo: a) račun, b) proračun.
Poroča glavni blagajnik tov. Mirko Fegic.
5. Poročila odsekov.
Poročajo načelniki odsekov.
6. Poslovnik odsekov.
Poroča urednik »Učit. Tovariša« tov. Ivan Dimnik.
7. Socialna ustanova učiteljstva Slovenije.
Poroča tov. Fran Škulj.
8. Poročilo o pripravah za kongres UJU v Ljubljani.
Poročata tov. Rudolf Dostal in Mirko Fegic.
9. Resolucije za pokrajinsko skupščino dne 8. julija. — Sestava odseka.
10. Volitve: 1. članov uprave, 2. članov nadzorstva, 3. članov častnega sode: — po § 28. c) poslovnika in po čl. 14., 34., 35. pravil UJU.
11. Nasveti.

DNE 8. JULIJA:

Pokrajinska skupščina.

Začetek točno ob 9. uri zjutraj v Društ. domu.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine.
2. Pozdravi.
3. Program UJU.
Poroča okr. šol. nadzornik tovariš Pavel Flerč.
4. Sodobne zahteve vzgoje in narodne prosvete.
Poroča Dr. phil. Fran Žgeč.
5. Resolucije.

UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Luka Jelenc,
poverjenik.

Mirko Fegic,
glavni blagajnik.

Rudolf Dostal,
strokovni tajnik.

Težke vesti.

Učiteljstvo hočejo izriniti iz pragmatike.

»Narodna Prosveta« nam prinaša v 45. številki senzacionalno vest, s katero se je čez noč izpremenil položaj in ki nam grzti potisniti naš boj za materialna prava v nedogledno bodočnost, na škodo našemu kulturnemu stremljenju in delovanju.

Ko so učiteljski zastopniki došli po informacije k referentu o službeni pra-

gmatici v zakonodajnem odboru, dr. Drag. Kojčcu, jim je isti izjavil, da ta zakon ne vsebuje učiteljskih plač in da na podlagi tega v materialnem oziru nima učiteljstvo od tega zakona ničesar pričakovati.

Na to iznenadljivo vest je šel takoj v imenu izvršilnega odbora UJU podpredsednik UJU g. tov. Milan Popović k mi-

nistru prosvete g. M. Trifunoviću, ki mu je izjavil: »da ta vest ni brez podlage in da v istini v klubu radikalne večine in pri izvestnem številu članov vlade obstoji mišljenje da naj pragmatika ne vsebuje rešitve učiteljskega materialnega vprašanja. Izvestno število narodnih poslancev in članov vlade hoče da naj zakon o državnih uradnikih obsega samo norme in osnovna načela, naj bo nekake vrste ustava, na podlagi česar se regulira pravni položaj uradništva in daje direktivo za reguliranje materialnega položaja s specialnim zakoni. V slučaju da to naziranje zmaga, bodo plače učiteljstva, kakor profesorjev, sodnikov in častnikov, regulirane s posebnimi zakoni. G. minister je takoj izjavil, da on osebno stoji na stališču, da je z ozirom na težki materialni položaj uradništva treba takoj enotno rešiti uradniški zakon in ne prenesti rešitve na zakone, ki so komaj predvideni. Ističasno je izjavil, da stoji na tem stališču tudi predsednik vlade g. Pašić in večina članov vlade.

Ističasno se je zaznalo, da je gosp. minister financ izjavil, da na takojšnje povzemanje dnevnice kar bi omogočilo uradništvu možnost za vstrajanje do realiziranja uradniškega zakona, ne more biti govora dokler se ne sprejme zakon o nenosrodnih davkih.

Odlaganje rešitve našega materialnega vprašanja je za učiteljstvo nesprejemljivo. Družen so zakoni o vojski, sodnikih in profesorjih že pripravljani in izdelani se na poseben zakon o učiteljstvu ni niti mislilo. Od pragmatike bi torej imeli samo to, da nam poslabšuje naš pravni položaj, nam jemlje stalnost itd. — o čemer smo že zadnjič govorili.

Predsednik UJU tov. Milutin Stanković se v Narodni Prosveti odločno zavzema za naša prava in argumentira naše zahteve. Naše poverjeništvo se je obrnilo na naš osrednji odbor UJU v Beograd po nadaljna situacijska poročila ki naj jih prejme do pokrajinske skupščine.

—k.

O učiteljski izobrazbi.

(Konec.)

S tega vidika domnevam, je tudi napisal dr. Rapč svoj razpravo »Učitelj in univerzitetna izobrazba« in baš zato je po mojem mnenju svoj namen zgrešila in ni bistveno pripomogla k razjasnitvi problema.

Imel sem občutek, da je napisana za ljudi ki v svoji naivnosti in neresnosti nekaj zahtevajo česar ne poznajo in ki jih je treba poučiti, češ, deca bodi pametna, to ni zate. Zato sem avtorju ta članek naravnost zameril, ker vem da bi bil lahko napisal nekaj tehtnejšega in ker sem prepričan, da je vsa argumentacija zavestno prikrojena čitateljem z ozkim obzorjem. Za resne ljudi, in samo do takih bi se smel avtor obračati stoji, da te naš postulat opravičen le v toliko, v kolikor govorijo zanj stvarne potrebe učiteljskega poklicnega dela v širokem smislu, kakor ga danes pojmuemo in z njim stoji in pade naš postulat. Te naše stvarne razloge bi moral avtor poznati, preden se je lotil zadeve.

Če mi — recimo po naši krivdi — niso znani, na bi se moral ozirati na one, ki so jih drugod iznesli v podkrofitven enakih ali sličnih zahtev. Tako pa vsa njegova argumentacija po mojem mnenju

ne zadene bistva spornih vprašanj in ni pripravno izhodišče za plodno debato. Dozdeva se mi, da smo se lotili stvari na čisto napačnem koncu in bo zato treba zgubiti marsikatero nepotrebno besedo.

Ker ima osnovna šola baše nalogo podati nekako enciklopedično znanje, sklepa avtor, da mora tudi učitelj razpolagati z enciklopedičnim znanjem, ki mu ga ne more nuditi univerza, ampak le učiteljske. Ne jemljem izraza »enciklopedično« prenatanko, a kljub temu ne morem avtorju prihraniti očitka, da zagovarja nekaj kar je na las podobno golemu didaktičnemu materializmu, ki je v pedagoškem svetu že zdavnaj premagana stvar. Mislim, da čuti avtor sam šibkost tega svojega argumenta, zato si prihranim polemiko in navajam samo en stavek iz dr. Ozvaldove razprave v 5. številki »Socialne Misli«, ki je v svoji pregnanci nedosegljiv in velja za elementarni razred ravno tako kot za univerzo: »Najdragocenejši dar, ki ga učitelj prejme iz svojih učiteljskih rok, ni ta, da vanj stlači čim več pozitivnega znanja, ampak, da mu pokažem solidno pot, kako je mogoče priti do znanja in da ga naučim samostojno postopati.«

Za tak pouk pa ne bo učitelja nikdar usposobil študij, ki sam greši proti temu načelu. Kot glavno vrhlo akademskega študija smatram baš to, da dijake navaja k samostojnemu delu in mu pokaže pota in sredstva k nadaljnji izobrazbi. Na temeljit študij vseh predmetov ki so za učitelja pomembni, seve ni misliti. Pretirana pa ni naša zahteva, da si mogoče sporna da naj vsak učitelj vsaj en predmet, ki je v zvezi z njegovim poklicnim delom, temeljito študira, da spozna metode znanstvenega dela, da spozna, kaj je prava znanost in se tako najuspešneje zavaruje proti domišljavosti površnih vseznalcev. Brezdvomno obstoja vprašanje, ali je pri skrajšani študijski dobi tak študij sploh možen in iz ozirov na obširno področje učiteljskega študija umesten. Tu se lahko sklicujemo na univerzitetne profesorje, ki zagovarjajo tak študij in ga smatrajo pri ekonomični uporabi časa za uspešnega. Da je temeljit znanstven študij številnih predmetov nemogoča stvar to je tako jasno, kakor je jasno da tkzv. splošna izobrazba srednje šole nudi le elemente znanosti in samo osnovo za nadaljnji študij. Vprašanje notranje uredbe akademске inštitucije, ki naj bi prevzela poklicno izobraževanje ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva, puščam nalašč odprto ker v okviru tega članka ne morem o njej temeljiteje razpravljati.

Kaj nam univerza lahko nudi in česa nam ne more nuditi, to so povedali razni univerzitetni profesorji v lepih študijah in člankih kakor je sploh značilno da je našlo nemško učiteljstvo med njimi in med profesorji na učiteljskih seminarjih najtehtnejše zagovornike svojih zahtev po visokošolski izobrazbi. Zakaj si želimo v znanstvenih predmetih svojega poklicnega študija univerzitetne profesorske kot učitelje, to zelo do-